

Breve fra fronten

Læs originale breve skrevet af soldater ved fronten eller til soldater ved fronten. Ved at læse brevene kan du få viden om soldaterne og deres pårørende. Om hvem de var som mennesker og hvordan soldaternes familier havde det derhjemme. I brevene kan man også fornemme den alvorlige stemning der var på grund af krigen.

Referat af brev fra

Vælg et brev.

Lav et referat af brevet med dine egne ord.

Hvad fortæller personen i brevet?

Skriv som en person fra krigen

Forestil dig at du levede for mange år siden og selv oplevede en af Danmarks krige.

Skriv et brev til en du holder af i samme stil som de breve, du lige har læst. Vælg en af følgende personer og skriv et brev ud fra personens perspektiv:

- Soldat
- Sygeplejeske
- Journalist
- Politiker
- Krigsfange
- Familie

Brev 1: Brev fra Schønning til moder

På næste side kan du finde en ordliste og viden om brevet.

1. Bataljon, Slesvig, d. 20. maj 1848

Kære moder!

Da to af vore læger har fået tilladelse til at vende tilbage til **armeen**, vil jeg benytte mig af denne **gunstige** lejlighed for at **tilkende** dig disse linjer. Jeg vil nu, kære moder, såfremt kræfterne tillade, da det jo er temmelig anstrengende at skrive med venstre hånd, forsøge at give dig en kort beskrivelse om min tilværelse siden påskedag den 23. april 1848.

Efter at bataljonen havde været så heldig ved et **rask** angreb at kaste fjenden tilbage til **Dannevirke**, måtte vi dog snart trække os tilbage for den **overlegne** styrke, **preusserne** kastede imod os. Det var på dette tilbagetog, at skæbnen var mig så **ugunstig** at sende mig en kugle i min højre arm. Som en følge af det stærke slag, faldt jeg naturligvis bagover, men jeg rejste mig dog straks igen, og nu mærkede jeg, at skuddet var gået igennem min albue, og da gennemfor mig også straks den tanke, at jeg måtte miste armen. Jeg søgte nu, bærende den sønderskudte arm i den venstre hånd, at trække mig ud af ilden, og efter at have tilbagelagt en 100 skridt var jeg så heldig at træffe min **oppasser**, der førte mig hen til vor læge Berg, som vi fandt bag en bakke i færd med, og det **uagtet** en heftig kugleregn, at forbinde de sårede. Her blev jeg, efter at have fået armen forbundet, lagt på en bære og nu gik det med preusserne i hælene og kuglerne om ørene ad Slesvig til.

Her blev jeg indlagt på hospitalet, og efter at lægerne i nogen tid med rystende hoveder havde undersøgt min arm, erklærede de mig, at den måtte **afsættes**. Siden amputationen har jeg befundet mig ret vel; jeg er blevet uhyre afkræftet, men har dog ikke haft synderlige smerter. Hvad plejen angår, da er den så god, som jeg kan ønske mig den, og det er en trøst for os alle, at vi her ligger under preussisk **herredømme**. Jeg er nu, hvad min helbredelse angår, kommen så langt frem, at jeg kan være en 6 a 7 timer oppe af sengen om dagen og håber om et par dage at komme ud i luften. Der blev ikke noget af fangernes udveksling, så derfor kommer jeg nok til at vandre til Rendsborg, når jeg bliver helbredt. Vil du takke Maria og Wilhelm for deres 3 tilsendte breve. Hils fader og søskende fra din hengivne søn.

W. Schønning.

Brev 1: Brev fra Schønning til moder

Kilde til brevet

Allen, C.F., *"Breve fra danske Krigsmænd"*, Gyldendalske boghandel: Thieles bogtrykkeri, København; 1873)

Viden om brevet

Brevet er fra Første Slesvigske krig fra 1848-50. Danmark tabte Slaget ved Slesvig 23. april 1848 og trak sig tilbage til Fyn. Der døde ikke mange mænd under selve slaget, men derimod døde mange efterfølgende af deres kvæstelser og følgende infektioner. Efter slaget ved Slesvig skrev løjtnant Waldemar Schønning et brev til sin familie. Schønning blev såret i slaget, taget til fange og fik efterfølgende amputeret sin højre arm. Schønning døde under krigen af sine kvæstelser.

Ordliste

Bataljon: en gruppe soldater

Armeen: hæren

Gunstige lejlighed: chance, mulighed

Tilkende: (her) skrive

Rask: (her) hurtigt

Dannevirke: et forsvarsværk, som bestod af jordvolde og mure, der gav de danske soldater dækning, når de skulle forsvare Danmark fra syd

Overlegne: (her) større og stærkere

Preusserne: tyskerne

Ugunstig: uheldig

Oppasser: tjener

Uagtet: på trods af

Afsættes: (her) skæres af, amputeres

Herredømme: magt, kontrol

Brev 2: Brev fra soldat Svend til sin kone

På næste side kan du finde en ordliste og viden om brevet.

Sønderborg, juli 1850

Kære kone

Jeg kan ej andet end at lade dig vide, at jeg er **ved helsen** og har det godt; men jeg har det på en måde ikke godt, når du **rinder mig i tanker**, og jeg har så mange underlige drømme hver nat; det er mit ønske både nat og dag, at jeg måtte nyde den glæde at samles med dig igen i mit kære hjem, men desværre sker det ikke, at jeg kommer hjem i sommer.

Men du må være tålmodig, for min skyld må du ikke sørge, da du ved, at jeg dog elsker dig så højt, min bedste ven, og **dersom** du skulle dø fra mig, så ville jeg ønske, at jeg ikke skulle komme til at sætte mine ben på Sjællands grund mere, for det ville blive tungt for mig at komme hjem til mine børn og ingen moder have til dem; men vorherre hjælper os nok og du må ikke trøste mig så **ilde**, men du må endelig tænke på hvad jeg beder dig om, at du ikke selv skal **forkorte dine dage**, for du kan tro, min allerbedste ven, at min sorg er også stor, men jeg må finde mig i det.

Dette har jeg skrevet med mine grædende tårer, men nu håber jeg at du opfylder hvad jeg har bedt dig så meget om, min kære, elskelige kone, så gå det med guds hjælp nok godt. Du skal snart få et brev igen, min bedste ven, vær kun bare tålmodig.

Din højt elskelige mand

Svend Nielsen

Brev 2: Brev fra soldat Svend til sin kone

Kilde til brevet

(Kilde: Allen, C.F., *"Breve fra danske Krigsmænd"*, Gyldendalske boghandel: Thieles bogtrykkeri, København; 1873)

Viden om brevet

Efter to års krig, i juli 1850 skrev soldat Svend Nielsen et brev til sin kone.

Ordliste

Ved helsen: ved godt helbred, rask

Rinder mig i tanker: er i mine tanker

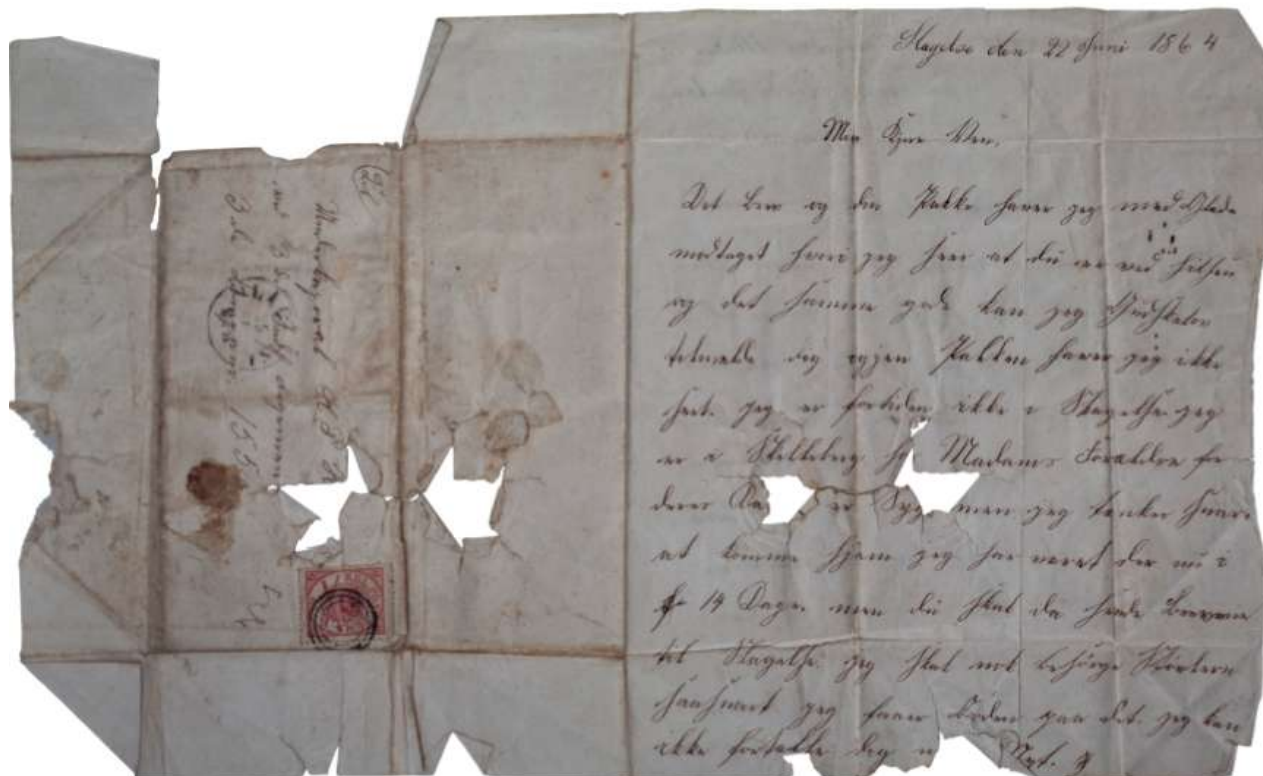
Dersom: hvis

Ilde: dårligt

Forkorte dine dage: tage livet af dig (begå selvmord)

Brev 3: Kærestebrev fra Ane Dorthe til soldaten Hans Peter

På næste side kan du finde en ordliste og viden om brevet

Slagelse den 22 Juni 1864

Min Kjære Ven

Dit Brev og din Pakke **haver jeg** med glæde modtaget **hvori** jeg ser at du **ereved hilsen** og det samme gode kan jeg Gudskelov **tilmelde dig igjen** Pakken haver jeg ikke seet. Jeg er fortiden ikke i Slagelse. Jeg er i Skelleberg [?] hos Madams forældre for deres Datter er syg men jeg tænker snart at komme hjem jeg har været der nu i 14 Dage men du skal da sende Brevene til Slagelse. Jeg skal nok **besørge** Støvlerne saasnart jeg faar Orden paa det. Jeg kan ikke fortælle dig ... nyt. Jeg har ikke hørt noget fra din Moder men nu har jeg ogsaa været borte saalænge. **Sæden** den **staaer** jo overmaade godt paa Marken. Gud give at i allesammenkundernaae den Glæde at komme hjem at være med at høste nu **faaer** it [?] det vel snart at vide. Jeg **skulde** ogsaa have skrevet til min Broder. Jeg glemte Adressen hjemme og jeg kan ikke huske det altsammen. Saasnart jeg kommer hjem skal jeg nok samle Tøiet til Sludstrup [?] Nu ikke videre for denne gang. Du være hilsen paa det hjerteligste fra mig din elskede Ven. Lev vel til vi ses igjen. Gud give det snart **kunde skee**.

Ane Dorthe Jensen

Brev 3: Kærestebrev fra Ane Dorthe til soldaten Hans Peter

Kilde til brevet

Statens Forsvarshistoriske Museum

Viden om brevet

Brevet er fra Anden Slesvigske Krig 1864. Brevet blev fundet i brystlommen på den danske soldat, Hans Peter Hansen fra Hallagermagle. Hans titel som soldat var underkorporal nummer 155 i tredje infanteri-regiments tredje kompagni.

Hans Peter Hansen døde i kampen om Als den 29. Juni 1864. Brevene er hullede efter de skud som ramte ham i brystet.

Ordliste til brev

Haver jeg: har jeg

Hvori: i hvilket

Ere: (her) er

Ved hilsen: (er sandsynligvis en stavfejl) ved godt helbred, rask

Tilmelde dig igjen: også fortælle dig

Besørge: (her) sørge for

Sæden: (her) kornet

Staaer: står

Faaer: får

Skulde: skulle

Kunde skee: kunne ske

Brev 4: Brev til soldaten Hans Peter fra hans bror Christian

Brendjulett Den 27 64.
Kjære Brøder.
De jeg er
fort meget
after
Nu
Kjendte
en God
omstandighederne
ad samme
Lignelse
skal rejse
je ingenting
til dig
Hvad
valde
jeg for
igen.
for
jeg
jule
og din
for mig
din
Christian

Brev 4: Brev til soldaten Hans Peter fra hans bror Christian

På næste side kan du finde en ordliste og viden om brevet

Brandholdt den 23.6 1864

Kjære Broder

Da jeg ... i saa Lang Tid ikke har hørt noget ... dig, længes jeg meget efter at ... **hvorledes** du har det. Nu ... først **bringe dig i kundskab** om at jeg Gudskelov er **ved en God helsen** og har det efter omstændighederne Godt, og ønsker at spørge det samme fra dig igen.

I har vel ligesom vi megen Øvelse for i har vel ogsaa faaet **Rekrudter** og de har jo ingenting Lært. Dengang vi kom her til Fyen blev jeg tvungen til at være **Undercorporal** ... men man maa jo finde sig i **altdt**.

Jeg ... hilse dig fra Chr. Madsen jeg har ... et Brev fra ham og skrevet igen ... jeg ogsaa **nylig** faaet Brev fra ham ... nogenlunde Rask, nu Beder jeg dig at sende mig et par Ord snarest muligt.

Hils alle gode Venner og **Vaabenbrødre** og du hilses fra mig din hengivne Broder.

Chrs Hansen

Brev 4: Brev til soldaten Hans Peter fra hans bror Christian

Kilde til brevet

Statens Forsvarshistoriske Museum

Viden om brevet

Der mangler mange ord i brevet. Det er fordi der er hul i brevet. Hullet kom af den geværkugle, der skød hans Christian. Der hvor der er hul i brevet og hvor vi ikke kan læse teksten har vi sat prikker.

Ordliste

Hvorledes: hvordan

Bringe dig i kundskab: fortælle dig

Ved en God helsen: ved godt helbred, rask

Rekrudter: rekrutter, nye soldater

Undercorporal: underofficer, soldat

Aldt: alt

Nylig: for nylig

Vaabenbrødre: soldater i samme hær, kampfæller

Chrs: Christian